नेपाल राजपत्र

भाग ३

श्री ५ को सरकारद्वारा प्रकाशित

खण्ड १७] काठमाडौं, कार्तिक १३ गते २०२४ साल [संख्या २८

राष्ट्रिय पञ्चायत--सचिवालय

"राष्ट्रिय पञ्चायतका समितिहरूको नियमावली, २०२४"

जन प्रतिनिधिहरूलाई शासनको प्रत्येक तहमा शरीक गराई वास्तविक प्रजातन्त्रको जग बसाउने पञ्चायत व्यवस्थाको मूल उद्देश्य अनुरूप राष्ट्रिय पञ्चायतका सदस्यहरूलाई पनि श्री ५ को सरकारको कार्य र गतिविधिहरूमा बढी सक्रिय रूपले सम्मिलित गराई उनीहरूले आफूलाई देशको शासनमा बढी योगदान गरेको वा शरीक भएको अनुभव गर्न सकून् भन्नाका लागि राष्ट्रिय पञ्चायतमा विभिन्न विषयसंग सम्बन्धित समितिहरूको गठन गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

श्री ५ महाराजाधिराज महेन्द्र वीर विक्रम शाहदेवबाट नेपालको संविधानको धारा ४१ क. बमोजिम देहायका नियमहरू बनाइबक्सेको छः–

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः– (१) यी नियमहरूको नाम "राष्ट्रिय पञ्चायतका समितिहरूको नियमावली, २०२४" रहेको छ ।

(२) यी नियमहरू तुरुन्त प्रारम्भ हुने छन् ।

२. परिभाषाः– विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस नियमावलीमा–

(क) "समिति" भन्नाले नियम ३ बमोजिमको समिति सम्झनु पर्छ,

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(ख) "मन्त्री" भन्नाले प्रधान मन्त्री, उप-प्रधान मन्त्री, राज्य मन्त्री र सहायक मन्त्रीसमेतलाई जनाउँछ ।

३. राष्ट्रिय पञ्चायतका समितिहरूः– राष्ट्रिय पञ्चातका सदस्यहरूलाई मुलुकको शासनमा बढी मात्रामा शरीक गराउने उद्देश्यले राष्ट्रिय पञ्चायतमा देहायका समितिहरू हुने छन्ः–

(१) पञ्चायत समितिः- (पञ्चायत प्रशासन, वर्गीय संगठन, कानून न्याय) ।

(२) आर्थिक समितिः– (अर्थ आर्थिक, योजना, उद्योग वाणिज्य, विद्युत्, निर्माण सञ्चार तथा यातायात) ।

(३) सामाजिक समितिः– स्वास्थ्य, शिक्षा, प्रचार प्रसार, परराष्ट्र) ।

(४) प्रशासन समितिः– (जिल्ला प्रशासन, प्रहरी, प्रशासकीय व्यवस्था, रक्षा) ।

(५) कृषि तथा भूमिसुधार समितिः– (वन, कृषि, खाद्य, भूमिसुधार, नहर) ।

४. समितिको काम, कर्तव्य र अधिकारः–समितिहरूको काम, कर्तव्य देहायबमोजिम हुने छः–

(क) राष्ट्रिय पञ्चायतद्वारा स्वीकृत गरिएका विभिन्न ऐनहरू तथा बजेटनीति अनुसार श्री ५ को सरकारको कार्य संचालन भइरहेको छ छैन, अध्ययन गरी राष्ट्रिय पञ्चायतमा रिपोर्ट पेश गर्नु,

(ख) श्री ५ को सरकारद्वारा विभिन्न ऐन अनुसार बनाउनुपर्ने नियमहरू तथा निकाल्नुपर्ने आदेशहरू ऐनको भावना अनुसार छ छैन, अध्ययन गरी रिपोर्ट पेश गर्नु,

(ग) श्री ५ को सरकारले राष्ट्रिय पञ्चायतमा समय समयमा दिएका आश्वासनहरूलाई पूरा गर्न श्री ५ को सरकारद्वारा के कस्तो कदमहरू उठाइएका छन्, हेरी रिपोर्ट पेश गर्नु,

(घ) स्वीकृत नीति अनुसार कार्य संचालन भइरहेको छ छैन, अध्ययन र जाँच बुझ गरी सो नीति अनुसार सुचारू रूपले तथा प्रभावकारी ढंगले कार्य संचालन गर्ने तरीका र उपायका सम्बन्धमा सल्लाह र सुझाव दिनु,

(ङ) पञ्चायत व्यवस्थाको वास्तविक भावना अनुसार कार्य संचालन गरी पञ्चायत व्यवस्थालाई बढी सुदृढ पार्ने उपायहरूका सम्बन्धमा सल्लाह र सुझाव दिनु ।

५. विभिन्न समितिहरूको गठनः– (१) प्रत्येक समितिमा सम्बन्धित मन्त्रीका अतिरिक्त अन्य २० देखि २५ जनासम्म सदस्यहरू रहने छन् ।

(२) प्रत्येक समितिमा रहने सदस्यहरू सकभर सबै अञ्चलहरूको प्रतिनिधित्व हुने गरी तथा विभिन्न सदस्यहरूको रूचिसमेत बुझी राष्ट्रिय पञ्चायतका अध्यक्षद्वारा मनोनीत हुने छन् ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

तर, मन्त्री सम्बन्धित समितिका पदेन सदस्य हुने छन् ।

(३) समितिको सभापति र उप–सभापति समितिका सदस्यहरूले आफूमध्येबाट निर्वाचित गर्नेछन् ।

तर, कुनै पनि मन्त्री, समितिको सभापति वा उप–सभापति रहन्ने छैन ।

(४) मन्त्रीबाहेक कुनै एकजना सदस्य सामान्यतः एकभन्दा बढी समितिको सदस्य हुन सक्ने छैन ।

(५) राष्ट्रिय पञ्चायतको सचिव प्रत्येक समिति तथा उप–समितिको पदेन सचिव हुने छ ।

तर, निजले आफू मातहतका सह–सचिव, उप-सचिव तथा अन्य कुनै कर्मचारीहरूलाई कुनै समिति वा उप–समितिमा सचिवको काम गर्न खटाउन सक्ने छ ।

६. उप–समितिहरूको गठनः– समितिहरूले आफ्नो कार्य संचालनका निमित्त आवश्यक वा वाञ्छनीय ठानेमा एक वा बढी उप–समितिहरू गठन गर्न सक्ने छन् ।

७. समितिको बैठकः– (१) समितिका बैठकहरू राष्ट्रिय पञ्चायतको बजेट अधिवेशन तथा शीतकालीन अधिवेशन शुरू हुनुभन्दा अघि हुने छन् । समितिका कुनै पनि बैठकको अवधि सामान्यतः १५ दिनभन्दा बढी हुने छैन ।

तर, राष्ट्रिय पञ्चायतका अध्यक्षले आवश्यक ठानेमा सभापतिलाई बैठक बोलाउन निर्देश गर्न सक्ने छ र त्यस्तो निर्देशन पाएपछि सभापतिले बैठक बोलाउनु पर्छ ।

(२) समितिको बैठक सभापतिले वा सभापतिको अनुपस्थितिमा उप-सभापतिले तोकेको दिन र समयमा बस्ने छ ।

८. समितिको कार्यप्रणालीः– (१) समितिद्वारा पेश गरिने प्रतिवेदन बहुमतको आधारमा निर्णय गरिने छ र कुनै सदस्यले चाहेमा आफ्नो असहमति सूचक टिप्पणी प्रतिवेदनका साथ संलग्न गर्न सक्ने छ ।

(२) मत बराबर भएमा सभापतित्व गर्ने व्यक्तिलाई दोस्रो अथवा निर्णयात्मक मत दिने अधिकार रहने छ ।

(३) समितिको संपूर्ण सदस्यको तीनखण्डको एक खण्डभन्दा कम सदस्यहरूको उपस्थितिमा बैठकको कार्य संचालन गर्न सकिने छैन,

(४) आफ्नो कामका निमित्त आवश्यक भएमा समितिले सम्बन्धित कर्मचारीहरूलाई आफ्नो बैठकमा उपस्थित गराउन सक्ने छ ।

९. समितिको कार्यकालः– प्रत्येक समितिको कार्यकाल दुई वर्षको हुने छ ।

१०. समितिको प्रतिवेदनः– समितिको प्रतिवेदन सभापतिको वा निजको अनुपस्थितिमा उप-सभापतिले वा अन्य कुनै सदस्यले राष्ट्रिय पञ्चायतमा प्रस्तुत गर्ने छ ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

११. समितिका सदस्यहरूको पारिश्रमिक तथा भत्ताः– (१) समितिको बैठक चालू रहेसम्म उपस्थित भएका सदस्यहरूले राष्ट्रिय पञ्चायतको बैठकमा पाए सरह दैनिक भत्ता पाउने छन् ।

(२) आफ्नो स्थायी निवासस्थानबाट समितिको बैठकमा भाग लिन आउंदा वा भाग लिएर फर्कंदा सदस्यले राष्ट्रिय पञ्चायतको बैठकमा भाग लिन आउंदा वा भाग लिएर फर्कंदा पाए सरह भ्रमण भत्ता पाउने छन् ।

१२. खारेजीः– राष्ट्रिय पञ्चायतका समितिहरूका काम कर्तव्यबारेको भाद्र २४,२०२३ अतिरिक्तांक २३ (ग) को राजपत्रमा प्रकाशित सूचना यसै नियमद्वारा खारेज गरिएको छ ।

आज्ञाले–
जङ्गबहादुर चन्द
राष्ट्रिय पञ्चायतको सचिव ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।